

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Initiativet Fossilfritt Sverige (M 2016:05)

Beslut vid regeringssammanträde den 7 maj 2020

Uppdraget utvidgas och förlängs

Regeringen beslutade den 7 juli 2016 att tillsätta en särskild utredare i rollen som nationell samordnare för Initiativet Fossilfritt Sverige (dir. 2016:66). Den 2 juli 2018 fattade regeringen beslut om ett tilläggsdirektiv (dir. 2018:56) med förlängd utredningstid till den 31 december 2020.

Utredaren får nu följande i uppdrag:

- Utredaren ska fortsätta stödja näringslivets omställning till fossilfrihet. Detta innebär bl.a. stöd i det långsiktiga genomförandet av de färdplaner som tagits eller kommer att tas fram inom ramen för initiativet.
- Utredaren ska öka engagemanget i internationella processer där initiativet kan ge ett värdefullt bidrag. Uppdraget ska i denna del utföras i nära dialog med Regeringskansliet.
- Utredaren ska öka samverkan med och stöd till kommuner och regioner.
- Utredaren ska fortsätta med och utveckla initiativets kommunikativa insatser.

Utredningstiden förlängs. Arbetet ska utvärderas och redovisas senast den 31 maj 2022. Uppdraget i sin helhet ska redovisas senast den 31 december 2024.

Initiativet Fossilfritt Sverige behöver fortsätta

Sverige har ambitiösa klimatmål som kräver ett kontinuerligt arbete och engagemang från hela det svenska samhället. Syftet med initiativet är att påskynda omställningen till ett fossilfritt samhälle genom att bidra till att samarbetet mellan regeringen och andra samhällsaktörer stärks och fördjupas. Inom initiativet har ett antal framgångsrika och effektiva arbetsmetoder utvecklats och gensvaret från många samhällsaktörer är stort. Fossilfritt Sverige samlar i dag 450 aktörer och antalet växer fortfarande, vilket tyder på ett fortsatt intresse och engagemang för initiativets arbete.

En utvärdering av Fossilfritt Sverige gjordes av Governo och lämnades över till regeringen i juni 2019. Utvärderingen konstaterar att Fossilfritt Sverige lyckats skapa en bred delaktighet med aktörer från både näringslivet och den offentliga sektorn. Vidare anser utvärderingen att initiativet fungerat som en arena för dialog och samsyn om Sveriges ambition och arbete för att bli världens första fossilfria välfärdsland.

Näringslivets klimatomställning

Ett prioriterat område för Fossilfritt Sveriges verksamhet, som fått stort intresse och betydande uppmärksamhet, är arbetet att tillsammans med olika näringslivsbranscher ta fram färdplaner för fossilfri konkurrenskraft. I färdplanerna anger branscherna själva hur de ska bli fossilfria och vilken politik som krävs för att detta ska vara möjligt. Totalt har 21 färdplaner tagits fram som tillsammans täcker en betydande del av Sveriges utsläpp av växthusgaser.

För att ta vara på det engagemang som färdplanerna har skapat inom näringslivet är det angeläget att Fossilfritt Sverige stöder genomförandet av dem på lång sikt och, om det finns intresse hos fler branscher, medverkar vid framtagandet av ytterligare färdplaner. Detta innebär att färdplanerna ska utvecklas och följas upp. Det innebär också att Fossilfritt Sverige t.ex. kan ta fram sektorsövergripande strategier som svarar mot de behov som branscherna identifierat och som kompletterar de branschspecifika färdplanerna. Sådana strategier bör utgå från färdplanerna och fokusera på branschernas egna åtaganden. Det fortsatta arbetet med att genomföra färdplanerna kan också inkludera ökad samverkan med forskningsinstitut och myndigheter, stärkta kopplingar till en cirkulär och biobaserad ekonomi samt djupare analyser av målkonflikter och synergier mellan de olika färdplanerna.

Fossilfritt Sverige bör under pågående kris i samband med covid-19, i mån av behov och tillgängliga resurser, hjälpa branscherna att identifiera hur de om möjligt kan nyttja förändrade förutsättningar till att ställa om sin verksamhet till minskat fossilberoende, t.ex. genom kompetensutveckling etc. Vidare bör Fossilfritt Sverige stödja näringslivet att använda färdplanerna vid omställningen till fossilfrihet i samband med återhämtningen efter den ekonomiska kris som orsakats av pandemin.

Internationella processer

Fossilfritt Sverige ska bidra till att stärka internationella processer för minskad klimatpåverkan. Fossilfritt Sverige är nu delaktigt i den globala ledarskapsgrupp för industriomställning som drivs av Sverige och Indien och där elva andra länder medverkar. Syftet är att sprida det framgångsrika koncept och den arbetsmetod som tagits fram i Sverige, för att bidra till internationella utsläppsminskningar. Vidare kan Fossilfritt Sverige i relevanta delar bidra till det högnivåmöte som Sverige har erbjudit sig att stå värd för 2022 i samband med att det är femtio år sedan Stockholmskonferensen 1972. Det kan också bli aktuellt att delta i andra internationella processer, t.ex. det nordiska samarbetet.

Kommuner och regioner

Det lokala och regionala arbetet har en central roll vid utvecklingen av ett fossilfritt samhälle. Det finns därför ett behov av att Fossilfritt Sverige ökar sitt kunskapsstöd till och sin samverkan med kommuner och regioner.

Kommunikation

Sedan starten 2016 har kommunikation om de möjligheter en omställning till ett fossilfritt samhälle kan innebära varit en mycket viktig del av Fossilfritt Sveriges verksamhet. Denna kommunikativa insats bör fortsätta även efter 2020.

Redovisning av uppdraget

En utvärdering av arbetet ska genomföras och redovisas senast den 31 maj 2022. Uppdraget i sin helhet ska redovisas senast den 31 december 2024.

(Miljödepartementet)